

Soms kwamen er ook overdag spreeuwen in de hangar, die daar gingen baltsen. In de eerste dagen van maart vloog een spreeuw rond met nestmateriaal en evenals vorige jaren hebben er weer enkele spreeuwen gebroed. Overdag waren er ook geregeld mussen en deze vogels gedroegen zich ongeveer hetzelfde als de spreeuwen. Ze waren ook al in alle vroegte bezig met fourageren en balts, maar ook hier was de belangstelling voor brood de eerste uren na het ontwaken maar matig. Er broeden ieder jaar tien of meer paren mussen in de hangar.

Het is waarschijnlijk, dat elke nacht dezelfde spreeuwen in de hangar slapen en dat deze zich overdag op de luchthaven ophielden. Er waren overdag heel wat meer spreeuwen op Schiphol, maar deze trokken 's avonds naar slaappleatsen in de stad of in de polder. Met zekerheid kon ik vaststellen, dat één bepaalde spreeuw van 30 december tot 4 maart steeds in de hangar sliep, want deze vogel was goed te herkennen aan een erg typische fluittoon.

Bij het waarnemen kreeg ik sterk de indruk, dat er zeven spreeuwen waren, die zich beter dan de andere in de hangar thuisvoelden en zich daardoor ook onderscheidten. Zij hadden waarschijnlijk in de hangar gebroed of waren er geboren. Bij het binnenvliegen was dit al te zien, want sommige vlogen rechtstreeks naar binnen, terwijl andere aarzelden en daarna met een andere spreeuw mee naar binnen vlogen. Bovendien waren er geregeld 's morgens al heel vroeg ongeveer zeven spreeuwen aan het baltsen, terwijl de rest nog op de slaappleats verbleef. Deze andere zijn bij het invallen van de vorst waarschijnlijk naar warmere streken vertrokken, vandaar de reductie van twintig tot zeven in februari.

Dr. S. J. van Ooststroom:

Solanum triflorum Nutt. in Nederland

In *Natura* van oktober 1958, p. 150, vermeldde de heer Latenstein van Voorst een vondst van *Solanum triflorum* Nutt. in de duinen van de Amsterdamse waterleiding bij De Zilk en vroeg daarbij, of deze soort, die in zijn oude Heukels slechts van enkele plaatsen wordt opgegeven, zich uitbreidt. De redactie antwoordde hierop al dadelijk, dat volgens de door mij bewerkte 14e druk van Heukels' Flora van Nederland de soort tegenwoordig veel voorkomt op De Beer en in de buitenduinen van Voorne. Dit wil echter niet zeggen, dat zij daar uitsluitend wordt aangetroffen. Ook van andere plaatsen zijn gevallen van aanvoer en van inburgeren bekend geworden. Gaan wij de „geschiedenis” van deze uit Noord-Amerika afkomstige adventief hier te lande na — en dit is goed mogelijk met behulp van het in het Rijksherbarium te Leiden aanwezige herbarium-materiaal en met de gegevens, die in de Nederlandse literatuur voorkomen — dan blijkt, dat nauwkeurig bekend is, wanneer

de soort voor het eerst in Nederland werd aangetroffen en waar zij verder werd gevonden.

De eerste ontdekking ervan hier te lande dateert van 19 augustus 1913, toen de bekende florist en adventieven-kenner, wijlen A. W. Kloos, haar vond op het terrein van een olie- en meelfabriek te Wormerveer en de volgende dag bij een oliefabriek te West-Knollendam. Zij werd daar, zoals Kloos bij de vermelding van deze eerste vondst in het *Ned. Kruidk. Archief* van 1913, p. 58 opmerkte, blijkbaar aangevoerd met lijnzaad. Na 1913 werd *Solanum triflorum* nog enige keren in Wormerveer en West-Knollendam gevonden, doch ook elders in het land werd zij vele malen aangevoerd, behalve met lijnzaad o.a. ook met graan of met graafafval, terwijl het herhaaldelijk voorkomen in de duinen aan verspreiding der zaden met fazantenvoer doet denken. Ook is het mogelijk, dat de bessen door vogels worden gegeten en dat op deze wijze de zaden worden verspreid. Is iemand over dit laatste misschien iets bekend?

De hier volgende opsomming geeft een overzicht van de bekend gevonden vindplaatsen en de jaren van de vondsten:

Wormerveer (1913, 1914, 1916); West-Knollendam (1913, 1928); Amsterdam (1915, 1939); Weert (1915); Middelburg (1916); Ede (1918, 1939, 1953); Rotterdam (1920, 1922); Kijkduin-Loosduinen (1922, 1925, 1950); De Beer, Hoek van Holland (1922, 1927, 1929, 1930, 1931, 1933, 1936, 1937, 1938, 1946 enz.); Okkenbroek-Lettele, gem. Diepenveen (1922); Bathmen, Ov. (1922); 's-Gravenhage (1923); Erp, N.Br. (1936); Oostvoorne (1936, 1945, 1951, enz.); Nijmegen (1938); De Pettelaar bij Den Bosch (1939); Deventer (1940); Jubbega, gem. Schoterland (1941); Rockanje (1947, 1948); Leiden (1950); Schoorl (1951); Wassenaar (1951); Goeree, duinen bij „De Punt” (1952); tussen Kijkduin en Monster (1954); Tilburg, terrein wolwasserij (1954); 's-Graveland, Gooilust (1955) langs de afgedamde Brielse Maas (1955), ca. 1 km W. van de Putse Moer, N.Br. (1955); Velzen (1956); aan de dijk tussen Rockanje en Oostvoorne (1956); terrein Amsterdamse waterleiding bij De Zilk (1958); (Van deze vindplaats, waarschijnlijk dezelfde als die door de heer Latenstein van Voorst werd opgegeven, bezit het Rijksherbarium materiaal, dat op 5 juli 1958 werd verzameld); Beemster (1958); Noordwijk aan Zee (1958).

Herfs excursie